

ඉදිකිරීම් අභ්‍යාස සහ සංවර්ධන ආයතනය

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 මතය

මාගේ පරීක්ෂණයෙන් පෙනී යන අන්දමට සහ මට සපයන ලද උපරිම තොරතුරු සහ පැහැදිලි කිරීම් අනුව, ඉදිකිරීම් අභ්‍යාස හා සංවර්ධන ආයතනය 2010 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා නිසි ගිණුම් වාර්තා පවත්වා ඇති බවත් , මෙම වාර්තාවේ 2.2 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු වලින් මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට වන බලපෑම හැර 2010 දෙසැම්බර් 31 දිනට ඉදිකිරීම් අභ්‍යාස හා සංවර්ධන ආයතනයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ තත්වය සහ ඒදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මෙහෙයුම් කටයුතු වල මූල්‍ය ප්‍රතිඵල හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති වලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බවත් මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

1.2.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත වලට අනුකූල නොවීම් (ශ්‍රීලහිප්‍ර)

ශ්‍රීලහිප්‍ර 18 ට අනුව සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කරන ලද නමුත් භාවිතයේ පවතින මෝටර් රථ ප්‍රත්‍යාගණනය කර ගිණුම් වලට ගෙන නොතිබුණි.

1.2.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) පිරිවැය රු.3,375,652 ක් වූ අලුත්වැඩියා හා නඩත්තු වියදම් වර්ෂයේ ආදායමට අය කරනු වෙනුවට සාවද්‍ය ලෙස ගොඩනැගිලි වැඩිදියුණු කිරීමේ ගිණුමට ප්‍රාග්ධනිත කර තිබුණි.
- (ආ) ගල්කුලම ඉදිකිරීම් යන්ත්‍ර පුහුණු කිරීමේ මධ්‍යස්ථානයේ ඉදිකරන ලද නේවාසිකාගාර සංකීර්ණයේ සහ ප්‍රධාන කාර්යාලයේ සිදුකරන ලද අලුත්වැඩියා වෙනුවෙන් ගොඩනැගිලි දෙපාර්තමේන්තුවට ගෙවන ලද රු.8,103,055 ක අත්තිකාරම් මුදල වැඩ කටයුතු අවසන් වූ පසු ප්‍රාග්ධනිත කිරීම වෙනුවට අත්තිකාරම් වශයෙන් දිගටම ගිණුම් වල පෙන්වා තිබුණි.
- (ඇ) රු.170,330 ක මුදලකට පසුගිය වර්ෂයන්හි චිකුණන ලද මෝටර් රථ 2ක් ස්ථාවර වත්කම් යටතේ අඛණ්ඩව පෙන්වා තිබුණි.

- (ඇ) ඉන්වොයිස් වටිනාකම ගණනය කිරීමේ දෝෂ හේතුවෙන් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට ප්‍රේශණය කරන ලද එකතු කල අගය මත බදු ප්‍රමාණය නිරවද්‍ය නොවීය. එකතු කල අගය මත බදු ගණනය කිරීමට පෙර ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු ප්‍රමාණය ගණනය කල යුතු වුවත් එසේ නොකිරීමෙන්, සමාලෝචිත වර්ෂයේදී එහි ගනුදෙනුකරුවන්ගෙන් අයකර ගත යුතු රු.360,934 ක මුදලක් ඉක්මැඩි ආයතනය විසින් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට ගෙවීමට සිදුවිය හැකි බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ඉ) ආයතනයේ මෙහෙයුම් ආදායම ඊට අදාල මෙහෙයුම් වියදම් සමඟ නොගැලපීම හේතුවෙන් වර්ෂයේ මෙහෙයුම් දළ ලාභය හෝ අලාභය නොපෙන්වීම නිසා මෙහෙයුම් කළමනාකරණ ඵලදායීතාවය සහ කාර්යක්ෂමතාවය හඳුනා ගැනීමට නොහැකිවී තිබුණි. එය ආයතනයේ කළමනාකරණ කාර්යක්ෂමතාවය හා ඵලදායීතාවය ඉහළ නංවා ගැනීමට බාධාවක්ව පවත්නා බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ඊ) ජර්මනිය සහ ජපානය විසින් ඉදිකිරීම් යන්ත්‍රෝපකරණ පුහුණු මධ්‍යස්ථානයට (CETRAC) පරිත්‍යාග කරන ලද පුස්තකාල පොත් 1817 ක් හා ප්‍රධාන කාර්යාලයේ පුස්තකාලයේ පවත්නා පුස්තකාල පොත් තොගය අගය කර ගිණුම් වලට ගෙන නොතිබුණි.

1.2.3 ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්

පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) ජාතික යන්ත්‍රෝපකරණ සංවිධානය (NEMO) වෙත ලබාදී තිබුණු වාහන හා යන්ත්‍රෝපකරණ වෙනුවෙන් 1997 වර්ෂයේ සිට 2004 වර්ෂය දක්වා ලැබිය යුතුව තිබුණු රු.114,529,323 ක් වූ කුලී ගාස්තු 2011 අප්‍රියෙල් 28 දින වන විටත් අයකර ගෙන නොතිබුණි.
- (ආ) ණය එකතු කර ගැනීමේ දුර්වල පසු විපරම් ක්‍රියාපටිපාටිය නිසා අදාල පාර්ශවයන්ගෙන් අයකර ගත යුතු කුලී ආදායම සහ ප්‍රතිපූරණය කර ගත යුතු වියදම් පිළිවෙලින් රු.345,000 සහ රු.1,102,669 ක අයකර ගැනීමට ඉක්මැඩි ආයතනය අපොහොසත් වී තිබුණි.
- (ඇ) 2010 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු.121,147,372 ක් වූ විවිධ ණයගැති ශේෂයන් රු.120,199,039 ක් හෙවත් 99% ක් වර්ෂ 5 කට වඩා පැරණි ශේෂයන් විය.
- (ඈ) ඉදිකිරීම් අභ්‍යාස සහ සංවර්ධන ආයතනය විසින් සපයනු ලබන සේවාවන් සඳහා ආයතනයට අයවිය යුතු මුළු මුදල රු.22,559,519 ක් වන අතර, එම මුදල අයකර ගැනීමේ විධිමත් ක්‍රියාපටිපාටියක් නොමැති බැවින් රු.5,292,643 ක මුදලක් හෙවත් 24 % ක්ම බොල් ණය වශයෙන් වෙන්කර තිබුණි.

1.2.4 විගණනය සඳහා සාක්ෂි නොවීම

ගිණුම් වල දැක්වෙන පහත සඳහන් විෂයයන් එම එක් එක් විෂයයන් ඉදිරියේ දක්වා ඇති සාක්ෂි ඉදිරිපත් නොවීම නිසා ඒවා සතුටුදායක ලෙස සන්නිරීක්ෂණය කිරීමට නොහැකි විය.

විෂයය	වටිනාකම	ඉදිරිපත් නොවූ සාක්ෂි
-----	-----	-----
	රු.	
(අ) වෙළඳ ණයගැතයන් හා අනෙකුත් ලැබිය යුතු	135,931,056	ශේෂ සනාථ කිරීම්
(ආ) වෙළඳ ණයහිමියන් හා අනෙකුත් බැරකම්	5,413,547	
(ඇ) තැන්පතු	1,747,563	තැන්පතු මුල් පිටපත්
(ඈ) ගෙවිය යුතු එකතු කල අගය මත බදු	2,557,267	විස්තරාත්මක උපලේඛන
(ඉ) විදේශ ප්‍රදාන	2,663,659	
(ඊ) දේශීය ආදායම්	1,128,270	

1.2.5 ප්‍රමාණවත් අධිකාරී බලයකින් තහවුරු නොවූ ගනුදෙනු

රු.1,510,235 ක මුදලක් ප්‍රතිපාදන සැලසුමකින් තොරව ආයතනයේ සේවකයින්ට ප්‍රසාද දීමනා අත්තිකාරම් ලෙස 2008 වර්ෂයේදී ගෙවා තිබුණි. මේ සඳහා රේඛීය අමාත්‍යාංශයෙන් සහ භාණ්ඩාගාරයෙන් අදාළ අනුමැතීන් ලබාගෙන නොතිබුණු අතර 2011 මාර්තු 10 වන විටත් මෙම අත්තිකාරම් පියවා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

1.2.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණවලට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණවලට යොමුව	අනුකූල නොවීම
-----	-----
(අ) 10/2006 දරන දේශීය ආදායම් බදු පනතේ 106 වගන්තිය	දේශීය ආදායම් බදු දෙපාර්තමේන්තුවට 2010 වර්ෂය සඳහා වූ ආදායම් බදු වාර්තා නියමිත දිනට ඉදිරිපත් කර නොතිබූ අතර, බදු බැරකම සඳහා වූ ප්‍රතිපාදන ගිණුම් වල සිදු කර නොතිබුණි.
(ආ) 2007 අංක 15 දරන ආර්ථික සේවා (සංශෝධිත) ගාස්තු පනතේ 2 වැනි වගන්තිය	2010 වර්ෂය සඳහා වූ ආර්ථික සේවා ගාස්තු පිළිබඳ වාර්තා දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.
(ඇ) 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනත	1997 සිට 2009 දක්වා කාල පරිච්ඡේදයට අදාළ

13(2) වගන්තිය

එකතුව රු.3,350,000 ක් වූ නිශ්චය කරන ලද විගණන ගාස්තු ආයතනය 2011 අප්‍රියෙල් 28 වන විටත් ගෙවා නොතිබුණි.

(ඇ) 1997 ජනවාරි 24 හා අංක පීඊඩී 116 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛය

ආයතනය විසින් රේඛීය අමාත්‍යාංශය වෙත සමාලෝචිත වර්ෂයේදී චක්‍රලේඛ විධිවිධාන වලට පටහැනිව එක් වාහනයක් සහ නිලධාරීන් දෙදෙනෙකු මුදාහැර තිබුණි. එම නිලධාරීන් දෙදෙනා වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී වැටුප් වශයෙන් රු. 281,112 ක් ගෙවා තිබුණි.

2. මූල්‍ය හා මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය සමාලෝචනය

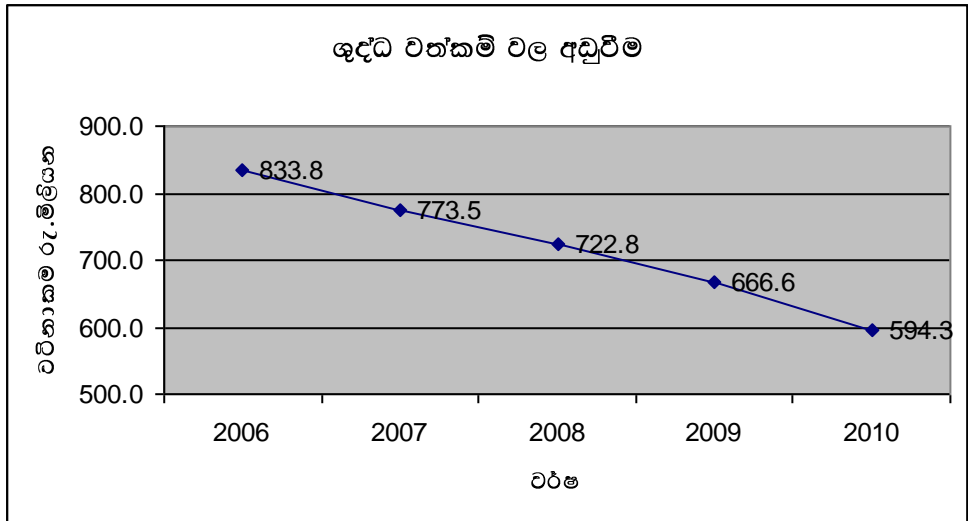
ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ආයතනයේ මෙහෙයුම් කටයුතු වලින් රු.78,445,766 ක ඌනතාවයක් වූ අතර ඊට අනුරූපව ඉකුත් වර්ෂයේ ඌනතාවය රු.68,150,192 ක විය. මේ අතර ඌනතාවයෙහි රු.10,295,574 ක වැඩිමත් දැක්වුණි. පසුගිය වර්ෂයේ රජයේ දායකය ලෙස ලැබුණු රු.48,000,000 හා සසඳන කළ සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රජයේ දායකය ලෙස රු. 49,650,000 ක් ලැබී තිබුණි.

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

(අ) ඉක්වැඩි ආයතනයේ කාර්ය මණ්ඩලය 257 දෙනෙකු, මුළු වත්කම් රු.මිලියන 663 ක් සහ සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී රජයෙන් ලද දායක මුදල් රු.මිලියන 55.6 ක් (ප්‍රාග්ධන හා පුනරාවර්තන) උපයෝගී කර ගෙන ආයතනය ලබන ලද මෙහෙයුම් ඌනතාවය රු.මිලියන 78.4 ක් වී තිබුණි.

(ආ) ආයතනයේ සමාලෝචිත වර්ෂයේ ඌනතාවය මුළු වත්කම් වලින් 11.7% ක් වූ අතර ඉකුත් වර්ෂයේ වූ 9.3 % හා සැසඳීමේදී 2.4 % ක අතිරික්ත තත්වයක් පෙන්නුම් කෙරුණි.

(ඇ) ආයතනයේ සමුච්චිත අලාභය 2010 දෙසැම්බර් 31 දිනට රු. මිලියන 2,115 ක් වී තිබූ අතර ආයතනය දිගින් දිගටම අලාභ ලබන බැවින් එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ශුද්ධ වත්කම් දැඩි ලෙස බාදනයට ලක්වී තිබුණි. එබැවින් රජයේ මූල්‍ය සහය නොමැතිව ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවිනිශ්චිත වී තිබුණි. පසුගිය වර්ෂ කිහිපය තුළ ආයතනයේ ශුද්ධ වත්කම් අඩුවීමේ ප්‍රවණතාව පහත සටහනින් පෙන්නුම් කෙරේ.

(අ) ආයතනය විසින් ඉල්ලුම පිළිබඳ නොසලකා රු.මිලියන 4.3 ක පිරිවැයකට කොන්ත්‍රාත්කරුවන්ගේ නාමාවලි 2000 ක් මුද්‍රණය කර තිබුණි. තොරතුරු යල්පැනීම නිසා එම පොත්වල විකුණුම් මිල පහත හෙලීමෙන් ආයතනයට 2010 දෙසැම්බර් 31 දින වන විට රු.189,953 ක පාඩුවක් සිදුවී තිබුණි. මෙම යාවත්කාලීන නොවූ තොරතුරු නිසා ආයතනයට විකුණාගත නොහැකව ඉතිරි වී ඇති මෙම නාමාවලින් 1365 ක පිරිවැය වූ රු.මිලියන 2.9 අයකර ගැනීම සැක සහිතය.

2.2.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

පහත නිරීක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) රු.1,747,563 ක් වූ බාහිර ආයතන වල හැන්පත් කර තිබූ වර්ෂ 5 කට වඩා වැඩි තැන්පතු මුදල් වලට අදාළ මුල් පිටපත ආයතනය සතුව නොමැති වීම හේතුවෙන් මෙම තැන්පතු මුදල් ආපසු අයකර ගැනීමට ඇති හැකියාව අවිනිශ්චිත බව නිරීක්ෂණය විය.
- (ආ) දේශීය ආදායම් බදු දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ආයතනයට ලැබිය යුතු (GST , VAT , NSL , Stamp Duty) රු.1,128,270 ක මුදල ලබා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.
- (ඇ) භාණ්ඩ හා සේවාවන් ප්‍රසම්පාදනය වෙනුවෙන් ගෙවන ලද රු.8,731,909 ක් වූ අත්තිකාරම් මුදලක් වර්ෂ 5 කට වැඩි කාලයක සිට නිරවුල් නොවී පැවතුණි.
- (ඈ) ශේෂ පත්‍රයට අනුව රු.මිලියන 194 ක් වටිනා තොග පැවති අතර, එය මුළු වත්කම් වලින් 29% ක්ද, ජංගම වත්කම් වලින් 85% ක්ද නිරූපණය කරයි.

(ඉ) ආයතනයට හිමිකමක් නොමැති ඉඩම් වල සංචාරක බංගලා දෙකක් රු.15,678,657ක වියදමින් ඉදිකර තිබූ අතර, එම ඉදිකිරීම් පිරිවැය ආයතනයේ වත්කමක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශ වල පෙන්වා තිබුණි.

(ඊ) ගල්කුලම ඉදිකිරීම් යන්ත්‍ර පුහුණු කිරීමේ මධ්‍යස්ථානයේ සම්පත් උපයෝජනය

(i) ආයතනය සතු විෂයන් 31 කින් (වාහන සහ යන්ත්‍ර උපකරණ) විෂය 14 ක් අවත්වැඩියා මට්ටමේ පවතින බව විගණනයේදී තහවුරු වූ අතර, එම නිසා ආයතනයට ඉන්ධන රහිතව කුලියට දීම (Dry Rate) සහ ඉන්ධන සහිතව කුලියට දීම (Wet Rate) යටතේ පිලිවෙලින් උපයා ගැනීමට තිබූ රු.මිලියන 24.5 සහ රු.මිලියන 46ක ආදායමක් අහිමි වීමෙන් පාඩුවක් සිදුවී තිබුණි. මේ අනුව ආයතනයේ කළමනාකාරිත්වය විසින් සම්පත් ඵලදායීව හා කාර්යක්ෂම ලෙස යොදා ගැනීම සඳහා පියවර ගෙන නොතිබූ බව තවදුරටත් නිරීක්ෂණය විය.

(ii) ඉක්වැඩි ආයතනය ඉදිකිරීම් යන්ත්‍ර පුහුණු කිරීමේ මධ්‍යස්ථානයේ පවත්නා සේවාවන් ඵලදායීව ප්‍රචාරණය කර නොතිබූ අතර, ඉදිකිරීම් ක්ෂේත්‍රයේ බර වාහන පුහුණුව සඳහා රජය සතුව පවතින එකම ආයතනය මෙය බව නිරීක්ෂණය විය.

2.2.2 අයවැය ලේඛනමය පාලනය

ආයතනයේ අයවැය හා තථ්‍ය ආදායම හා වියදම් අතර සැලකිය යුතු විචලනයන් නිරීක්ෂණය වූයෙන් අයවැය ලේඛනය ඵලදායී කළමනාකරණ පාලන කාරකයක් ලෙස යොදා ගෙන නොතිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය.

3. පද්ධති හා පාලන

විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ පද්ධති හා පාලන අඩුපාඩු වරින්වර සභාපති වරයාගේ අවධානයට යොමු කරන ලදී. පහත සඳහන් පාලන ක්ෂේත්‍රයන් කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු විය යුතුය.

- (අ) ගිණුම්කරණය
- (ආ) ණයගැතියෝ සහ ණයහිමියෝ
- (ඇ) අයවැය ලේඛනය
- (ඈ) ඉලක්කයන්ට එරෙහිව කාර්ය සාධනය මැනීම
- (ඉ) අත්තිකාරම් නිරවුල් කිරීම
- (ඊ) ගිණුම්කරණ වාර්තා පවත්වාගෙන යාම